

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOTZI IŠVADA,
pateikta 2014 m. birželio 12 d.¹

Byla C-491/13

Mohamed Ali Ben Alaya
prieš
Bundesrepublik Deutschland
(*Verwaltungsgericht Berlin* (Vokietija) pateiktas prašymas
priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Direktyva 2004/114/EB — Trečiųjų šalių piliečių įleidimo studijuoti sąlygos — Atsisakymas įleisti asmenį, atitinkantį Direktyvoje 2004/114/EB numatytas sąlygas — Valstybės narės teisės aktai, kuriais numatyta valdžios institucijos diskrecija“

1. Įgyvendinant strategiją skatinti veiklą, kad Europos Sąjunga būtų pasaulinis aukšto lygio mokslo tyrimų, studijų ir profesinio mokymo centras, jai suteiktos tam tikros norminės priemonės, kuriomis kaip imigracijos politikos srities priemonėmis siekiama studijų ir mokslo tyrimų tikslais į Sąjungą įsileisti trečiųjų šalių piliečius ir skatinti jų judėjimą².

2. Ši strategija įgyvendinama atsižvelgiant į globalias aplinkybes, kurioms dabar būdinga pasaulinė išsivysčiusių šalių konkurencija pritraukiant į savo švietimo sistemas užsienio mokslininkus ir studentus³. Gebėjimas pritraukti šiuos asmenis iš tikrųjų turi tam tikrų politinių ir ekonominių aspektų. Viena vertus, mokslininkai ir studentai – tai kvalifikuoto ar potencialiai kvalifikuoto žmogiškojo kapitalo ištekliai, laikomas svarbiu ekonomikos augimui, plėtrai ir inovacijoms. Kita vertus, užsienio mokslininkų ir studentų pritraukimas ir jų žinių srautas gali labai padėti plėtoti švietimo ir mokslo tyrimų sistemas ir nuolat didinti ekonominę naudą⁴.

3. Šioje byloje pateiktu prejudiciniu klausimu *Verwaltungsgericht Berlin* prašo Teisingumo Teismo patikslinti vieno iš teisės aktų, skirto Sąjungos tikslams pasiekti, t. y. 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ir savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų⁵, taikymo sritį. Šioje byloje Teisingumo Teismas vis dėlto turi užtikrinti minėtų teisėtų tikslų siekimo ir grėsmių, susijusių su piktnaudžiavimu šiuo teisės aktu siekiant jam nebūdingų tikslų, pusiausvyrą.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Žr. visų pirma 2005 m. spalio 12 d. Tarybos direktyvą 2005/71/EB dėl konkrečios įleidimo trečiųjų šalių piliečiams atvykti mokslinių tyrimų tikslais tvarkos (OL L 289, p. 15). Siekdama panašių tikslų, Europos Sąjungos Taryba priėmė 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos direktyvą 2009/50/EB dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą (OL L 155, p. 17).

3 — Šiuo atžvilgiu žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Ketvirtoji metinė migracijos ir prieglobsčio ataskaita“ (2012), [COM(2013) 422 galutinis], visų pirma jo III skyriaus 2 skirsnį.

4 — Pavyzdžiui, manyta, kad pajamų, susijusių su švietimo eksportu („education export“) vertė 2011 m. vien Jungtinėje Karalystėje buvo 17,5 mlrd. svarų sterlingų [žr. 2013 m. liepos mėn. Jungtinės Karalystės vyriausybės (*Department for Business, Innovation and Skills*) pranešimą „International Education: Global Growth and Prosperity“, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/229844/bis-13-1081-international-education-global-growth-and-prosperity.pdf].

5 — OL L 375, p. 12.

I – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos teisė

4. Direktyvos 2004/114 6, 8, 14, 15 ir 17 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(6) Vienas iš [Sąjungos] veiklos švietimo srityje tikslų – skatinti veiklą visoje Europoje, kad ji būtų aukšto lygio studijų ir profesinio mokymo centras. Pagrindinis šios strategijos veiksnys – skatinti trečiosios šalies piliečius atvykti į [Sąjungą] studijuoti. Valstybių narių nacionalinės teisės aktų dėl atvykimo ir gyvenimo sąlygų suderinimas yra jos dalis.

<...>

(8) Terminas „įleidimas“ apima trečiosios šalies piliečių atvykimą ir gyvenimą šioje direktyvoje nustatytais tikslais.

<...>

(14) Priimti asmenį šioje direktyvoje nustatytais tikslais gali būti atsisakyta dėl deramai pagrįstų priežasčių. Visų pirma, valstybė narė gali atsisakyti priimti asmenį, jei, remdamasi faktais pagrįstu įvertinimu, ji mano, kad atitinkamas trečiosios šalies pilietis kelia potencialią grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui. Viešosios tvarkos sąvoka gali apimti ir teistumą už sunkų nusikaltimą. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo sąvoka taip pat apima atvejus, kai trečiosios šalies pilietis priklauso ar priklausė terorizmą remiančiam susivienijimui, remia ar rėmė tokį susivienijimą arba turi ar turėjo ekstremistinių siekių.

(15) Iškilus abejonėms dėl prašymo priimti pagrindimo, valstybėms narėms reikėtų suteikti galimybę reikalauti visų įrodymų, kurių reikia jo vientisumui įvertinti, ypač remiantis pareiškėjo pasirinktomis studijomis, siekiant kovoti su piktnaudžiavimu šioje direktyvoje nustatyta tvarka ir netinkamu jos taikymu.

<...>

(17) Valstybėms narėms reikėtų suteikti galimybę laiku išduoti leidimą gyventi arba vizą, jei leidimus gyventi jos išduoda tik savo teritorijoje, siekiant sudaryti sąlygas asmeniui pirmą kartą atvykti į jų teritoriją. <...>“

5. Direktyvos 2004/114 1 straipsnyje „Dalykas“ nurodyta:

„Šios direktyvos tikslas yra nustatyti:

- a) trečiosios šalies piliečių įleidimo į valstybių narių teritoriją ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygas;
- b) taisykles dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo šiems tikslams į valstybių narių teritoriją tvarkos.“

6. Direktyvos 2004/114 2 straipsnio a, b ir g punktuose pateikiamos tokios šioje direktyvoje vartojamų sąvokų apibrėžtys:

„a) „trečiosios šalies pilietis“ – tai bet kuris asmuo, kuris nėra Europos Sąjungos pilietis, kaip apibrėžta Sutarties 17 straipsnio 1 dalyje;

- b) „studentas“ – tai trečiosios šalies pilietis, priimtas į aukštojo mokslo įstaigą ir į valstybės narės teritoriją užsiimti savo pagrindine veikla – dieninėmis studijomis, suteikiančiomis valstybės narės pripažįstamą aukštojo mokslo kvalifikaciją, įskaitant diplomus, pažymėjimus arba daktaro laipsnius, gaunamus aukštojo mokslo įstaigoje, kuri pagal savo šalies nacionalinės teisės aktus gali rengti tokioms studijoms skirtus parengiamuosius kursus; <...>
- g) „leidimas gyventi“ – tai valstybės narės valdžios institucijų išduotas leidimas, leidžiantis trečiosios šalies piliečiui teisėtai būti jos teritorijoje remiantis Reglamento (EB) Nr. 1030/2002 1 straipsnio 2 dalies a punktu⁶.

7. Direktyvos 2004/114 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta, kad ši direktyva taikoma „trečiosios šalies piliečiams, kurie kreipiasi dėl įleidimo į valstybės narės teritoriją studijų tikslais. Valstybės narės taip pat gali nuspręsti taikyti šią direktyvą trečiosios šalies piliečiams, kurie kreipiasi dėl įleidimo mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais“.

8. Direktyvos 2004/114 II skyriuje „Įleidimo sąlygos“ yra 5–11 straipsniai. Pagal Direktyvos 2004/114 5 straipsnį „Principas“ „priimant trečiosios šalies pilietį pagal šią direktyvą patikrinami dokumentais paremti įrodymai, kad jis atitinka 6 straipsnyje ir, priklausomai nuo to, kuris straipsnis taikomas atitinkamai kategorijai, 7–11 straipsniuose nustatytas sąlygas“.

9. Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalyje nustatytos bendrosios įleidimo sąlygos ir nurodyta, kad:

„Trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl įleidimo 7–11 straipsniuose nurodytais tikslais:

- a) pateikia nacionalinės teisės aktuose nustatytą galiojantį kelionės dokumentą. Valstybės narės gali reikalauti, kad kelionės dokumento galiojimo laikas apimtų bent jau numatomo buvimo laikotarpį;
- b) pateikia tėvų sutikimą numatomam buvimui, jei jis pagal priimančiosios valstybės narės nacionalinės teisės aktus yra nepilnametis;
- c) turi sveikatos draudimą nuo visų rizikų, nuo kurių paprastai draudžiami atitinkamos valstybės narės piliečiai;
- d) nėra laikomas keliančiu grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar sveikatai;
- e) pateikia įrodymą, jei to reikalauja valstybė narė, kad jis sumokėjo mokestį už prašymo tvarkymą pagal 20 straipsnį.“

10. Direktyvos 2004/114 7–11 straipsniai susiję su konkrečiomis įleidimo sąlygomis, taikomomis studentams, mokiniams, neatlygintiniams stažuotojams ir savanoriams. Šios direktyvos 7 straipsnyje numatytos studentams taikomos konkrečios sąlygos. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Be 6 straipsnyje numatytų bendrųjų sąlygų, trečiosios šalies pilietis, kuris kreipiasi dėl įleidimo studijų tikslais:

- a) turi būti aukštojo mokslo įstaigos priimtas mokytis pagal studijų programą;

6 — 2002 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1030/2002, nustatantis vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą (OL L 157, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 3).

- b) pateikia valstybės narės reikalaujamus įrodymus, kad buvimo joje laikotarpiu jis turės pakankamai lėšų pragyvenimui, studijoms ir grįžimo kelionės išlaidoms padengti. Valstybės narės viešai skelbia apie mėnesinių lėšų minimumą, reikalingą šios nuostatos taikymo tikslais, neužkertant kelio individualiam kiekvieno atvejo nagrinėjimui;
- c) pateikia įrodymus apie pakankamas kalbos, kuria studentas mokysis, žinias, jei to reikalauja valstybė narė;
- d) pateikia įrodymus, jei to reikalauja valstybė narė, kad jis sumokėjo įstaigos imamus mokesčius.“

11. Direktyvos 2004/114 III skyriuje „Leidimai gyventi“ yra nuostatos, susijusios su leidimu gyventi, išduodamu kiekvienai iš šioje direktyvoje nurodytų asmenų kategorijų. Pagal šios direktyvos 12 straipsnį „Studentams išduodamas leidimas gyventi“:

„1. Leidimas gyventi studentui išduodamas ne mažiau kaip vieneriems [vieniems] metams ir pratęsiamas [pratęstinas], jei leidimo turėtojas toliau tenkina 6 ir 7 straipsniuose numatytas sąlygas. Jeigu studijų trukmė trumpesnė nei vieneri [vieni] metai, leidimas galioja studijų laikotarpiu.

2. Nepažeidžiant 16 straipsnio, gali būti atsisakyta pratęsti leidimą gyventi arba leidimas gali būti panaikintas, jei jo turėtojas:

- a) nesilaiko galimybei užsiimti ekonomine veikla pagal 17 straipsnį nustatytų apribojimų;
- b) studijuodamas nepasiekia priimtinos pažangos pagal nacionalinės teisės aktus ar administracinę praktiką.“

12. Pagal Direktyvos 2004/114 16 straipsnį „Leidimų gyventi panaikinimas arba atsisakymas pratęsti“:

„1. Valstybės narės gali panaikinti arba atsisakyti pratęsti remiantis šia direktyva išduotą leidimą gyventi, jeigu jis buvo gautas apgaulės būdu arba paaiškėjus, kad turėtojas neatitiko arba nebeatitinka 6 straipsnyje ir, priklausomai nuo to, kuris straipsnis taikomas atitinkamai kategorijai, 7–11 straipsniuose nustatytas sąlygas dėl atvykimo ir gyvenimo.

2. Valstybės narės gali panaikinti arba atsisakyti pratęsti leidimą gyventi viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos sumetimais.“

B – Nacionalinė teisė

13. Užsieniečių apsigyvenimo, įsidarbinimo ir integracijos federalinėje teritorijoje įstatymo (*Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, toliau – AufenthG*)⁷ 6 straipsnio „Viza“ 3 dalyje numatyta:

„Ilgalaikiam gyvenimui federalinėje teritorijoje reikalinga viza (nacionalinė viza), kuri turi būti išduota prieš atvykstant į šalį. Ši viza išduodama pagal nuostatas, galiojančias leidimo gyventi šalyje, siekiant gauti Europos mėlynąją kortelę, leidimą nuolat gyventi ES srityje ar įsisteigti <...>.“

⁷ — 2008 m. vasario 25 d. redakcija (BGBl. I, p. 162), paskutinį kartą iš dalies keistas 2013 m. rugpjūčio 7 d. Įstatymo 2 straipsnio 59 punktu (BGBl. I, p. 3154).

14. *AufenthG* 16 straipsnio „Studijos, kalbų kursai, mokslas“ nustatyta:

„Užsieniečiui gali būti išduotas leidimas gyventi šalyje jam siekiant studijuoti valstybinėje, valstybės patvirtintoje aukštojo mokslo įstaigoje ar panašioje švietimo įstaigoje. Gyvenimo šalyje dėl studijų siekis apima kalbų kursus, skirtus pasirengti studijoms, taip pat mokyklos, kurioje studentai iš užsienio rengiami universitetinėms studijoms, lankymą (studentams iš užsienio skirtos parengiamosios priemonės). Leidimas gyventi šalyje siekiant studijuoti gali būti išduodamas tik jeigu užsienio šalies pilietį priėmė mokslo įstaiga; pakanka sąlyginio priėmimo. Nereikalaujama jokių studijų kalbos mokėjimo įrodymų, jeigu į kalbos žinias jau atsižvelgta priimant sprendimą dėl priėmimo arba jeigu numatyta, kad jos turi būti įgytos įgyvendinant pasirengimo studijoms priemones. Išduodant leidimą gyventi šalyje pirmą kartą ir jį pratęsiant leidimas gyventi šalyje siekiant studijuoti galioja bent vienus metus ir neturi galioti ilgiau kaip dvejus studijų ir pasirengimo studijoms metus; leidimas gyventi šalyje gali būti pratęstas, jeigu numatytas studijų tikslas dar nepasiektas ir jį dar galima pasiekti per atitinkamą laikotarpį.

II – Faktinės aplinkybės, pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15. Tuniso pilietis Ben Alaya gimė 1989 m. Vokietijoje, ten gyvena jo tėvai. 1995 m. jis išvyko iš Vokietijos gyventi į Tunisą, kur studijavo ir 2010 m. gavo brandos atestatą.

16. Įgijęs brandos atestatą, Ben Alaya įstojo į Tuniso universitetą studijuoti informatikos. Tuo pat metu jis mėgino pradėti studijas Vokietijoje. Po kelių bandymų jis buvo priimtas į *Technische Universität Dortmund* matematikos fakultetą.

17. Ben Alaya kelis kartus kreipėsi į kompetentingas Vokietijos institucijas su prašymu išduoti studento vizą. Tačiau visi jo prašymai buvo atmesti. Pastarąjį kartą sprendimą dėl atsisakymo jam išduoti vizą Vokietijos Respublikos ambasada Tunise priėmė 2011 m. liepos 22 d., o 2011 m. rugsėjo 23 d. jį patvirtino. Tuo sprendimu Vokietijos valdžios institucijos atmetė prašymą išduoti vizą, iš esmės remdamasi abejonėmis dėl Ben Alaya studijų Vokietijoje motyvų. Visų pirma jos pažymėjo, kad dalykai, kurie yra svarbūs Ben Alaya numatomoms studijoms, buvo nepakankamai įvertinti. Atsižvelgdamos į šią aplinkybę, minėtos valdžios institucijos išreiškė abejonių dėl Ben Alaya gebėjimo studijuoti jam svetima kalba ar išmokti vokiečių kalbą per atitinkamą terminą iki studijų pradžios. Jos taip pat laikėsi nuomonės, jog neįmanoma nustatyti, kad jis rimtai vertina sunkumus, susijusius su aukštojo mokslo studijomis užsienyje, ir kad sunku suvokti, kaip aukštojo mokslo studijos Vokietijoje leistų jam pasiekti savo tikslą dirbti matematikos mokytoju Tunise.

18. Ben Alaya, kuris ginčija Vokietijos konsulinių įstaigų pateiktą jo akademinį laimėjimų vertinimą, pateikė *Verwaltungsgericht Berlin* ieškinį dėl minėtų atsisakymo sprendimų panaikinimo.

19. Minėtas teismas pažymi, kad norėdamas atvykti į Vokietijos teritoriją dėl studijų Ben Alaya turi turėti nacionalinę vizą, kurios išdavimo sąlygos reglamentuotos *AufenthG* 16 straipsnio 1 dalyje. Tačiau, remiantis Vokietijos teismų aiškinimu, pagal minėtos nuostatos formuluotę administracija šiuo atžvilgiu turi diskreciją ir gali, bet ne privalo, išduoti studijų vizą tame straipsnyje nurodytomis sąlygomis.

20. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą dėl šio aiškinimo atitikties Direktyvai 2004/114. Visų pirma jis klausia, ar jeigu tenkinamos Direktyvos 2004/114 6 ir 7 straipsniuose įtvirtintos įleidimo sąlygos, kaip yra Ben Alaya atveju, šia direktyva pagal jos 12 straipsnį suteikiama teisė į studento vizos išdavimą, nesuteikiant nacionalinei administracijai diskrecijos.

21. Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Berlin* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Direktyva [2004/114] pagrindžia teisę gauti vizą siekiant studijuoti ir vėliau leidimą gyventi pagal [Direktyvos 2004/114] 12 straipsnį, jei yra įvykdytos „įleidimo sąlygos“, t. y. 6 ir 7 straipsniuose nustatyti kriterijai, ir nėra jokio pagrindo atsisakyti įleisti pagal Direktyvos [2004/114] 6 straipsnio 1 dalies d punktą?“

III – Procesas Teisingumo Teisme

22. Sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2013 m. rugsėjo 13 d. Vokietijos, Belgijos, Estijos, Graikijos, Lenkijos, Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Europos Komisija pateikė pastabas raštu.

IV – Teisinė analizė

23. Prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsisakyti trečiosios šalies piliečiui dėl studijų išduoti vizą ir pagal Direktyvos 2004/114 12 straipsnį atitinkamą leidimą gyventi šalyje, jeigu šis pilietis atitinka tos pačios direktyvos 6 ir 7 straipsniuose nustatytas įleidimo sąlygas ir jeigu nėra priežasties atsisakyti jį įleisti pagal Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punktą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nori sužinoti, ar minėtos nacionalinės valdžios institucijos, nagrinėdamos įleidimo prašymą, turi tam tikrą diskreciją.

24. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aišku, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas yra linkęs Direktyvą 2004/114 aiškinti taip, kad ja trečiųjų šalių piliečiams pripažįstama teisė būti įleistiems į šalies teritoriją, jeigu jie tenkina šioje direktyvoje numatytas sąlygas, o valstybių narių valdžios institucijos, priimdamos šį sprendimą, negali įgyvendinti savo diskrecijos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, tokį aiškinimą patvirtina kai kurios Direktyvos 2004/114 konstatuojamųjų dalių formuluotės, ja siekami tikslai ir aplinkybė, kad šia direktyva iš dalies suderinta trečiųjų šalių piliečių įleidimo jiems siekiant studijuoti sistema.

25. Šalys, įstojusios į Teisingumo Teismo nagrinėjamą bylą, laikosi skirtingų pozicijų. Nors Komisija iš esmės pritaria prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo palaikomai pozicijai, visos pastabas raštu Teisingumo Teismui pateikusių vyriausybės teigia, kad valstybių narių valdžios institucijos turi turėti didelę diskreciją priimdamos sprendimą įsileisti trečiųjų šalių piliečius jiems siekiant studijuoti.

26. Taigi šioje byloje Teisingumo Teismui kyla Direktyvos 2004/114 išaiškinimo klausimas, į kurį atsakius būtų galima nustatyti, ar šioje direktyvoje yra numatytas išsamus trečiųjų šalių piliečių įleidimo į Sąjungą siekiant studijuoti kriterijų sąrašas, o gal joje nustatomos tik minimalios sąlygos, suteikiant valstybėms narėms laisvę vienašališkai įtraukti ir kitus įleidimo siekiant studijuoti kriterijus, nei numatyti tieji Direktyvoje 2004/114. Prejudiciniu klausimu iškeliama problema dėl valstybių narių valdžios institucijoms suteiktos galimos diskrecijos masto, kai jos atlieka analizę, siekdamas priimti sprendimą dėl trečiųjų šalių piliečių įleidimo jiems siekiant studijuoti.

27. Manau, kad, siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašyme suformuluotus klausimus, reikia išanalizuoti visą Direktyvą 2004/114, nagrinėjant reikšmingas jos nuostatas pažodžiui, sistemiškai, pagal kontekstą ir teleologiškai.

A – Pažodinė analizė

28. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad tam tikrų Vokietijos teismų pateikiamu ir įstojusių į Teisingumo Teismo nagrinėjamą bylą valstybių narių palaikomu aiškinimu, pagal kurį Direktyva 2004/114 suvienodinamos tik minimalios sąlygos, kurias turi atitikti trečiosios šalies pilietis, kad galėtų būti įleistas į valstybę narę studijuoti, nepakankamai atsižvelgiama į kai kurių šios direktyvos nuostatų tekstą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi būtent Direktyvos 2004/114 5 ir 12 straipsniais.

29. Iš pradžių galima pažymėti, kad, kaip nurodo Komisija, nors Direktyvos 2004/114 1 straipsnio formuluotė nėra lemiamą, ji veikiausiai patvirtina prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teiginį. Iš tiesų pagal šios nuostatos tekstą minėta direktyva siekiama nustatyti trečiosios šalies piliečių įleidimo į valstybių narių teritoriją būtent siekiant studijuoti sąlygas⁸. Tačiau, vertinant nuostatą pažodžiui, sutinku su Komisijos nuomone, jog tokio pobūdžio formuluotė gali patvirtinti teiginį, kad Direktyva 2004/114 nustatomos visos studentų įleidimo, o ne tik tam tikros sąlygos, kurias valstybės narės gali laisvai papildomai įtraukti. Todėl neabejotinai negalima apsiriboti tokia išvada.

30. Pirmasis Direktyvos 2004/114 straipsnis, kurį nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra jos 5 straipsnis „Principas“, jis yra pats pirmas Direktyvos 2004/114 II skyriuje, susijusiame su įleidimo sąlygomis atsižvelgiant į direktyva siekiamus tikslus. Remdamasis šio straipsnio formuluote prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro išvadą, kad įleidimas siekiant studijuoti yra ne tik galimybė, suteikta trečiosios šalies piliečiui, atitinkančiam Direktyvos 2004/114 6 ir 7 straipsniuose nustatytas sąlygas, bet ir jo teisė.

31. Vis dėlto, nors šios nuostatos versija vokiečių kalba galima remtis siekiant patvirtinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teiginį, manau, kad šios nuostatos formuluotė kitomis kalbinėmis versijomis yra šiek tiek dviprasmiška⁹. Iš tiesų, mano nuomone, vienintelis dalykas, kurį galima užtikrintai teigti išanalizavus nagrinėjamą nuostatą pažodžiui, yra tas, kad Direktyvos 2004/114 6 ir 7 straipsniuose nustatytų sąlygų tenkinimas yra privalomas ir būtinas, kad trečiosios šalies pilietis būtų įleistas į šalį kaip studentas. Tačiau šios nuostatos formuluotė neleidžia galutinai atsakyti į klausimą, ar minėti reikalavimai reiškia minimalias sąlygas, kurias galima papildyti kitomis sąlygomis, ar tai yra vienintelės sąlygos, kurias turi tenkinti trečiosios šalies pilietis, prašantis įleisti jį į šalį jam siekiant studijuoti.

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo ir Direktyvos 2004/114 12 straipsnį. Iš šios nuostatos matyti, kad leidimas gyventi šalyje studentui yra išduodamas ne trumpiau kaip vieniems metams, jeigu jis tenkina Direktyvos 2004/114 6 ir 7 straipsnių sąlygas. Tačiau, kaip nurodo Komisija, kadangi jame veiksmažodis „būti“ vartojamas tiesiogine nuosaka, ši nuostata turėtų būti aiškinama taip, kad jeigu minėtos sąlygos yra tenkinamos, leidimas gyventi šalyje turi būti išduotas. Taigi atrodo, kad šio straipsnio tekstas veikiausiai patvirtina teiginį, pagal kurį Direktyva 2004/114 nustatomos visos įleidimo siekiant studijuoti sąlygos. Iš tiesų, jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs palikti diskreciją šio leidimo suteikimo srityje, jis būtų pavartojęs frazę „gali būti“ išduodamas, beje, kaip tai padarė Vokietijos teisės aktų leidėjas.

⁸ — Taip pat žr. Direktyvos 2004/114 24 konstatuojamąją dalį.

⁹ — Iš tiesų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodomas Direktyvos 2004/114 5 straipsnio pažodinis aiškinimas grindžiamas teiginiu, kad jo versijoje vokiečių kalba neveikiamąją rūšimi vartojamas veiksmažodžio „įleisti“ esamasis laikas („Ein Drittstaatsangehöriger wird <...> zugelassen“, t. y. pažodžiui „trečiosios šalies pilietis yra <...> įleidžiamas“). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad dėl to, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas nepavartojo frazės „gali būti įleistas“, šioje nuostatoje nepaliekama diskrecijos, susijusios su įleidimu. Tačiau versija vokiečių kalba suformuluota šiek tiek kitaip nei kitos kalbinės versijos, pavyzdžiui, kitaip nei versijos ispanų, anglų, prancūzų ir italų kalbomis. Priešingai minėtose kalbinėse versijose, versijoje vokiečių kalba nekalbama apie įleidimo „priklausymą“ nuo direktyvos 6 ir 7 straipsniuose nustatytų sąlygų patikros. Be to, visose tose kalbinėse versijose vartojamas daiktavardis „įleidimas“, o ne veiksmažodžio „įleisti“ esamasis laikas. Taigi, mano nuomone, skirtingą šios nuostatos aiškinimą gali lemti jos vertimo niuansai.

33. Tačiau pati nuostata taip pat nėra vienareikšmė. Iš tiesų, kaip nurodo Vokietijos vyriausybė, ją galima aiškinti ir taip, kad ja reglamentuojamas tik galimo leidimo gyventi šalyje išdavimo terminas, neaptariant šio išdavimo galimybės klausimo. Be to, pagal tos pačios nuostatos pirmojo sakinio antrą dalį, leidimas gyventi šalyje *pratęsimas [pratęstinas]*, jeigu jo turėtojas toliau tenkina 6 ir 7 straipsnių sąlygas. Sąvokos „pratęstinas“ vartojimas gali leisti manyti, kad leidimas gyventi šalyje *gali būti* pratęsimas, jeigu toliau yra tenkinamos sąlygos, o tai galėtų reikšti, kad net tokiu atveju leidimas nepratęsiamas savaime ir gali būti nepratęstas, net jei yra tenkinamos minėtos sąlygos.

34. Šiuo atžvilgiu reikia taip pat paminėti Belgijos vyriausybės argumentą, kad Direktyvos 2004/114 12 straipsnis nebūtų taikomas trečiosios šalies piliečiui, kuris prašytų išduoti leidimą gyventi šalyje dėl studijų ir kurio prašymas dar nagrinėjamas, nes pagal Direktyvos 2004/114 2 straipsnio b punktą jis negalėtų būti laikomas „studentu“¹⁰. Taigi, šios vyriausybės teigimu, pripažinus, kad šioje nuostatoje įtvirtinama prievolė valstybėms narėms, ši prievolė reikštų tik pareigą išduoti leidimą gyventi šalyje trečiųjų šalių piliečiams, kurie jau priimti jiems siekiant studijuoti.

35. Galiausiai manau, kad Direktyvos 2004/114 nuostatų tekstui būdingas tam tikras dviprasmiškumas, dėl kurio jo pažodinė analizė nesuteikia informacijos, leidžiančios galutinai nustatyti, ar šioje direktyvoje tiesiog nustatomos minimalios sąlygos, kurias turi tenkinti trečiosios šalies pilietis, kad galėtų būti įleistas į Sąjungą studijuoti, ar joje numatytos sąlygos yra baigtinės. Taigi norint atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimus reikia atlikti direktyvos sisteminę ir konteksto analizę, taip pat jos teleologinę analizę.

B – Sisteminė ir konteksto analizė

36. Direktyva 2004/114 yra trečiasis teisės aktas, kurį Sąjunga priėmė teisėtos migracijos srityje po Amsterdamo sutarties ir Tampereje posėdžiavusios Europos Tarybos išvadų¹¹. Tačiau ši direktyva, priimta remiantis EB 63 straipsnio pirmos pastraipos 3 punkto a papunkčiu ir 4 punktu, taikoma Sąjungai įgyvendinant SESV 79 straipsniu jai patiktą užduotį plėtoti bendrą imigracijos politiką, kad būtų užtikrintas veiksmingas migracijos srautų valdymas, vienodas trečiųjų šalių piliečių, teisėtai gyvenančių valstybėse narėse, vertinimas ir nelegalios imigracijos prevencija.

37. Pagal Direktyvos 2004/114 21 straipsnį Komisija turi vertinti jos taikymą¹². Atlikus šį vertinimą atskleisti keli trūkumai, dėl kurių Komisija kelė klausimą, ar trečiųjų šalių piliečiai pagal šį teisės aktą vertinami vienodai¹³. Konstatavus šiuos trūkumus, dabar rengiama nauja Direktyvos 2004/114 redakcija, kad būtų patikslinta ir išplėsta jos taikymo sritis¹⁴.

38. Taigi, Direktyvos 2004/114 sistemą reikia analizuoti nurodytomis aplinkybėmis.

10 — Iš tiesų žodis „studentas“, kaip jis suprantamas pagal šią apibrėžtį, leidžia manyti, kad atitinkama valstybė narė jau yra leidusi trečiosios šalies piliečiui atvykti į savo teritoriją ir būti joje, taigi jau yra išnagrinėjusi jo prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje siekiant studijuoti. Tačiau, Belgijos vyriausybės teigimu, kadangi Direktyvos 2004/114 12 straipsnyje aiškiai nurodyti „studentai“, jis nebūtų taikytinas nesant išankstinio sprendimo dėl įleidimo į šalį ir šiame Direktyvos 2004/114 straipsnyje nurodytas leidimas gyventi šalyje reikštų leidimą gyventi šalyje, kuriouo išreiškiamas sprendimas suteikti leidimą gyventi šalyje, o ne patį sprendimą.

11 — Šioje srityje jau priimtos dvi direktyvos, konkrečiai kalbant, 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) ir 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyva 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272).

12 — Žr. 2011 m. rugsėjo 28 d. Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Direktyvos 2004/114/EB taikymo COM(2011) 587 galutinis.

13 — Žr. pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo mokslinių tyrimų, studijų, mokinių mainų, atlygintino ir neatlygintino stažavimosi, savanoriškos tarnybos ir darbo *au pair* tikslais sąlygų (nauja redakcija), kurį Komisija pateikė 2013 m. kovo 25 d. [COM(2013) 151 galutinis], 2 puslapį. Šiuo pasiūlymu, kuris dabar svarstomas Taryboje, taip pat siekiama pakeisti 2 išnašoje nurodytą Direktyvą 2005/71.

14 — Žr. pirmesnėje išnašoje nurodytą direktyvos pasiūlymą.

39. Šiuo atžvilgiu visų pirma reikia pažymėti, jog remiantis šios direktyvos 3 straipsniu darytina išvada, kad šiuo teisės aktu valstybėms narėms numatomos privalomos nuostatos susijusios tik su studentais, paliekant valstybėms narėms galimybę taikyti jos nuostatas kitoms joje nurodytų asmenų kategorijoms¹⁵. Tačiau, kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, toks studentams skirtų nuostatų, kurios valstybėms narėms yra privalomos, ir nuostatų, kurios skirtos kitoms kategorijoms ir kurių perkėlimas į nacionalinę teisę paliktas valstybių narių diskrecijai, atskyrimas rodo siekį nustatyti tam tikro lygio privalomą derinimą, susijusį su studentų įleidimo sistema, o tai atitinka Direktyvos 2004/114 tikslą skatinti įleidimą¹⁶.

40. Be to, Direktyvos 2004/114 4 straipsnio 2 dalyje valstybėms narėms numatyta galimybė priimti ar toliau taikyti palankesnes nuostatas asmenims, kuriems taikoma ši direktyva, taigi neabejotinai – studentams. Tačiau, mano nuomone, ši nuostata neatitinka valstybių narių galimybės griežtinti šios kategorijos asmenų įleidimo sąlygas. Kitaip tariant, galima manyti, kad nors pagal nagrinėjamą direktyvą valstybės narės išlaiko laisvę nustatyti asmenų kategorijoms numatyti palankesnes nuostatas, vis dėlto joje nenumatyta, kad jos gali įtvirtinti mažiau palankias nuostatas, visų pirma susijusias su įleidimu, įtraukdamos sąlygas, kurių šioje direktyvoje nėra. Be to, Direktyvos 2004/114 3 ir 4 straipsnių nuostatomis išreiškiamas „palankumas“ studentų kategorijai, ir tai patvirtina šios direktyvos teleologinė analizė¹⁷.

41. Konkrečiai kalbant apie Direktyvoje 2004/114 nustatytą įleidimo sistemą, reikia pripažinti, kad joje įtvirtinta principinė nuostata, t. y. minėtas 5 straipsnis, o 6 straipsnyje – bendrosios sąlygos, taikytinos visoms direktyva apimamoms kategorijoms, ir galiausiai 7–11 straipsniuose nustatytos specialiosios sąlygos, taikomos kiekvienai iš šioje direktyvoje nurodytų kategorijų. Tačiau, priešingai nei kituose norminiuose migracijos srities teisės aktuose¹⁸, šioje direktyvoje nėra straipsnio su išvardytais motyvais, dėl kurių gali būti atmestas prašymas įleisti į valstybės narės teritoriją ir joje būti direktyvoje nustatytais tikslais¹⁹.

42. Tačiau, ar tokio straipsnio nebuvimas turi būti suprantamas taip, kad valstybių narių valdžios institucijoms norėta leisti atsisakyti įsileisti to prašantį trečiosios šalies pilietį jam siekiant studijuoti remiantis besąlygine diskrecija, nors šis pilietis ir atitinka visas pačioje Direktyvoje 2004/114 nustatytas sąlygas?

43. Nesu tuo įsitikinęs.

44. Šiuo atžvilgiu iš Direktyvos 2004/114 rengimo darbų matyti, kad pagrindinis rūpestis, kuris direktyvos projekto pateikimo metu buvo laikomas galinčiu atsverti aiškų norą priimant šią direktyvą skatinti trečiųjų šalių piliečių atvykimą siekiant studijuoti, buvo apsaugoti viešąją tvarką ir visuomenės saugumą²⁰. Šis rūpestis, prie kurio dar prisideda visuomenės sveikatos apsauga, „kodifikuotas“, įtraukus į bendrąsias įleidimo sąlygas (neigiamą) įleidimo sąlygą, įtvirtintą Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punkte. Šis rūpestis taip pat paminėtas šios direktyvos 14 konstatuojamojoje dalyje, kurioje detalizuoti atvejai, kai trečiosios šalies pilietis kelia grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.

15 — Šios išvados 13 išnašoje nurodytame pasiūlyme šio direktyvos 2004/114 taikymo srities skirtumo nebėra. Iš tiesų šio pasiūlymo 2 straipsnyje Direktyvos 2004/114 fakultatyvios nuostatos, susijusios su mokiniais, neatlygintinais stažuotojais ir savanoriais, padaromos privalomos ir išplečiama bendra šios direktyvos taikymo sritis, įtraukiant į ją atlygintinus stažuotojus ir *au pair* darbuotojus.

16 — Žr. Direktyvos 2004/114 6 konstatuojamąją dalį ir šios išvados 56 ir 57 punktą.

17 — Žr. šios išvados 55 ir paskesnius punktus.

18 — Kaip ir 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 810/2009 (Vizų kodeksas) (OL L 243, p. 1), nagrinėtame byloje, kurioje priimtas sprendimas *Koushkaki* (C-84/12, EU:C:2013:862); šio reglamento 32 straipsnyje išvardyti prašymo išduoti vienodą vizą atmetimo motyvai. Direktyvos 2009/50 8 straipsnyje taip pat pateikiamas atmetimo motyvų sąrašas.

19 — Tačiau tokia nuostata numatyta šios išvados 13 išnašoje nurodytame direktyvos pasiūlyme (žr. šio pasiūlymo 18 straipsnį).

20 — Žr. 2002 m. spalio 7 d. Komisijos pateikto pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl trečiųjų šalių piliečių įleidimo studijų, profesinio rengimo ar savanoriškos tarnybos tikslais [COM(2002) 548 galutinis] 1.5 punktą.

45. Vykstant teisėkūros procedūrai²¹ šis rūpestis papildytas aiškiu siekiu neleisti, kad direktyvoje nustatyta procedūra būtų galima naudotis piktnaudžiaujant ar sukčiaujant. Šis papildomas rūpestis, kuris yra aiškiai susijęs su tikslu neleisti išvengti teisėtos migracijos srityje galiojančių norminių teisės aktų nelegalios migracijos tikslais, vis dėlto nebuvo paminėtas Direktyvos 2004/114 straipsniuose. Tačiau jis buvo išreikštas jos 15 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią, kilus abejonų dėl pateikto prašymo priimti motyvų, valstybės narės gali reikalauti „visų įrodymų, kurių reikia jo vientisumui įvertinti, ypač remiantis pareiškėjo pasirinktomis studijomis, siekiant kovoti su piktnaudžiavimu [šioje] direktyvoje nustatyta tvarka ir netinkamu jos taikymu“.

46. Mano nuomone, pirmąjį Direktyvos 2004/114 14 konstatuojamosios dalies sakinį, pagal kurį priimti šioje direktyvoje nustatytais tikslais galima atsisakyti „dėl deramai pagrįstų priežasčių“, reikia suvokti vadovaujantis šiuo dvejopu požiūriu. Manau, šį sakinį, kuriuo tam tikru būdu siekiama kompensuoti konkrečių nuostatų, susijusių su galimybe atsisakyti įleisti asmenį, nebuvimą minėtos direktyvos straipsnių tekste, reikia suprasti atsižvelgiant į dviejų rūšių nuogastavimus, toliau nurodytus toje pačioje 14 bei 15 konstatuojamojoje dalyje. Iš tiesų būtent šių dviejų rūšių nuogastavimai, vienas iš kurių kodifikuotas Direktyvos 2004/114 6 straipsnio 1 dalies d punkte, o kitas susijęs su rizika, kad bus piktnaudžiaujama pačioje direktyvoje numatyta procedūra, siekiant ją remtis, kad būtų galima patekti į Sąjungos teritoriją kitais tikslais nei studijos, laikytini pakankamai rimtais, kad atsvertų direktyvos tikslą skatinti trečiųjų šalių piliečių įleidimą siekiant studijuoti dėl sukeliama naudingą poveikio visai Sąjungai.

47. Šiuo atžvilgiu dar reikia pažymėti, jog iš Komisijos direktyvos projekto matyti, kad tai, jog leidimas gyventi šalyje, išduotas siekiant studijuoti, gali galioti metus ir tuomet gali būti panaikintas arba nepratęstas Direktyvos 2004/114 16 straipsnyje numatytais atvejais, buvo laikoma griežtos valstybių narių valdžios institucijų *a posteriori* atliekamos kontrolės vykdymo garantija²².

48. Remiantis pateiktais svarstymais darytina išvada, kad, mano nuomone, valstybių narių valdžios institucijos turi teisę atsisakyti įleisti trečiosios šalies pilietį, jeigu nėra tenkinamos Direktyvoje 2004/114 numatytos studentų įleidimo sąlygos arba jeigu išanalizavus dokumentus ir visas reikšmingas aplinkybes nustatoma, kad yra tikslis ir konkrečios aplinkybės, iš kurių matyti, kad Direktyvoje 2004/114 nustatyta procedūra naudojama piktnaudžiaujant ar sukčiaujant. Tačiau jos neturi teisės atsisakyti įleisti asmens dėl kitų priežasčių.

49. Šiuo atžvilgiu, pirma, kalbant apie Direktyvoje 2004/114 nustatytų studentų įleidimo sąlygų analizę, manau, kad valstybės narės, nagrinėdamos prašymus įleisti, turi turėti jų vertinimo diskreciją. Tačiau ši diskrecija siejama su minėtos direktyvos 6 ir 7 straipsniuose numatytomis sąlygomis ir reikšmingų faktinių aplinkybių vertinimu siekiant nustatyti, ar tenkinamos minėtuose direktyvos straipsniuose nustatytos trečiųjų šalių piliečių įleidimo kaip studentų sąlygos²³. Vis dėlto ši diskrecija neapima teisės įtraukti Direktyvoje 2004/114 nenumatytas sąlygas.

50. Antra, kalbant apie galimą piktnaudžiavimą ar sukčiavimą naudojantis Direktyvoje 2004/114 nustatyta procedūra, reikia priminti, kad bet kuriuo atveju pagal Teisingumo Teismo praktiką Sąjungos teisės normų taikymas neturėtų būti išplėstas taip, kad jomis būtų piktnaudžiaujama, o siekiant įrodyti piktnaudžiavimą būtinas, pirma, objektyvių aplinkybių, iš kurių matyti, kad nors formaliai Sąjungos teisės akte numatytos sąlygos įvykdytos, šio akto tikslas nepasiektas, visetas ir, antra, subjektyvus elementas, kurį sudaro siekis gauti naudos iš Sąjungos teisės akto, dirbtinai sukuriant sąlygas, numatytas šiai naudai gauti²⁴.

21 — Iš tiesų pirmesnėje išnašoje nurodytame Komisijos pateiktame direktyvos pasiūlyme iš pradžių visai nebuvo kalbama apie piktnaudžiavimo ar sukčiavimo procedūra sąvoką.

22 — Šiuo atžvilgiu žr. 20 išnašoje nurodyto 2002 m. Komisijos pateikto direktyvos pasiūlymo 1.5 punkto paskutinį sakinį.

23 — Pagal analogiją žr. Sprendimą *Koushkaki* (EU:C:2013:862, 60 punktas).

24 — Žr. Sprendimą *O. ir B.* (C-456/12, EU:C:2014:135, 58 punktas ir jame nurodytą teismo praktiką) ir mano išvadą byloje *Fonnschip ir Svenska Transportarbetareförbundet* (C-83/13, EU:C:2014:201, 81 punktas).

51. Reikalavimas atlikti analizę, skirtą patikrinti galimą piktnaudžiavimą ar sukčiavimą naudojantis Direktyvoje 2004/114 nustatyta procedūra, nereiskia automatiško įleidimo (kuris apima trečiųjų šalių piliečių atvykimą ir buvimą šalyje minėtoje direktyvoje nustatytais tikslais²⁵) net ir tais atvejais, jeigu yra tenkinamos visos joje numatytos įleidimo sąlygos, taip atliepiančios valstybių narių nuogąstavimus, kuriuos jos išreiškė Teisingumo Teismui pateiktose pastabose. Tačiau ši analizė turi būti atliekama taikant aiškius principus ir negali būti savivaliaujama.

52. Visų pirma kalbant apie akademinį laimėjimų vertinimą, kuris, kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, buvo lemiamas aplinkybė, tapusi pagrindu atmesti pagrindinės bylos ieškovo prašymą, nors tai gali būti viena iš aplinkybių, į kurias galima atsižvelgti vertinant prašymo įleisti į šalį vientisumą, manau, kad ji savaime negali būti motyvas atsisakyti įleisti.

53. Iš tiesų reikia priminti, viena vertus, kad pagal Direktyvos 2004/114 7 straipsnio 1 dalies a punktą pirmoji konkreti įleidimo sąlyga, taikoma studentams, yra ta, kad asmuo turi būti priimtas į aukštojo mokslo įstaigą studijuoti. Tačiau nors valstybės narės turi vertinimo laisvę apibrėždamos sąvoką „įsisteigimas“, kaip yra aišku iš Direktyvos 2004/114 2 straipsnio e punkte pateiktos šios sąvokos apibrėžties, ir nustatydamos įleidimo tokio įsisteigimo tikslais sąlygas, vis dėlto paprastai aukštojo mokslo įstaigoms, o ne diplomatiniam personalui tenka vertinti būsimo studento gebėjimą baigti studijas, ir tai niekaip nekliudo valstybėms narėms savo nacionalinės teisės aktuose nustatyti taisyklių, pagal kurias šios įstaigos būtų įpareigojamos įleidžiant trečiųjų šalių piliečius taikyti sąlygą išlaikyti egzaminą ir įrodyti atitinkamo lygio mokslinio pobūdžio reikalavimus²⁶.

54. Kita vertus, Direktyvos 2004/114 12 straipsnio 2 dalies b punkte aiškiai numatyta galimybė nepratęsti ar net panaikinti leidimą gyventi šalyje, jeigu jo turėtojas nepadaro pakankamos pažangos studijose. Šitai leidžiama *a posteriori* nubausti už galimą piktnaudžiavimą minėtoje direktyvoje numatyta procedūra tais atvejais, kai įleistas asmuo norėjo būti įleistas į Sąjungos teritoriją ne dėl studijų.

C – Teleologinė analizė

55. Mano nuomone, siūlomą Direktyvos 2004/114 aiškinimą patvirtina šio norminio teisės akto teleologinė analizė.

56. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas jau turėjo progą pažymėti, kad, kaip matyti, be kita ko, iš Direktyvos 2004/114 6 konstatuojamosios dalies, priimant šią direktyvą buvo norima skatinti trečiųjų šalių piliečių judėjimą į Sąjungą jiems siekiant studijuoti, įgyvendinant strategiją skatinti visą Europą tapti aukšto lygio studijų ir profesinio mokymo centru²⁷; tai turi ir išorinį aspektą, nes taip padedama skleisti žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės vertybes, kurias puoselėja Sąjunga²⁸.

57. Iš tiesų Direktyva 2004/114 parengta taip, kad valstybių narių nacionalinės teisės aktų, kuriais reglamentuojamos trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo siekiant studijuoti sąlygos, derinimu būtų padedama siekti šių tikslų, skatinant jų įleidimą²⁹.

25 — Žr. Direktyvos 2004/114 8 konstatuojamąją dalį.

26 — Šios rūšies teisės aktų yra Nyderlanduose. Juose numatyta, kad įstaigos, norinčios priimti trečiųjų šalių piliečius, privalo pasirašyti elgesio kodeksą (*Gedragscode Internationale Student in het Hoger Onderwijs*); jame, be kitų dalykų, numatyta šių įstaigų pareiga iš anksto nustatyti švietimo reikalavimus, reiškiančius priėmimo į įstaigą sąlygas ir prieš priimant tikrinti, ar būsimi studentai atitinka šias sąlygas (žr. 2013 m. kovo 1 d. redakcijos Kodekso 4 straipsnį). Tai, kad įstaiga yra pasirašiusi elgesio kodeksą, vyriausybė aiškiai laiko leidimo gyventi išdavimo siekiant studijuoti sąlyga (šio kodekso 8 konstatuojamoji dalis).

27 — Sprendimas *Sommer* (C-15/11, EU:C:2012:371, 39 punktą). Šiuo atžvilgiu taip pat žr. 20 išnašoje nurodyto 2002 m. Komisijos pateikto direktyvos pasiūlymo 1.2, 1.3 ir 1.5 punktus.

28 — Žr. 20 išnašoje nurodyto 2002 m. Komisijos pateikto direktyvos pasiūlymo 1.3 punktą.

29 — Ten pat.

58. Tačiau tokiu Direktyvos 2004/114 aiškinimu, pagal kurį valstybių narių valdžios institucijoms būtų leidžiama remiantis besąlygine diskrecija atsisakyti dėl studijų įleisti prašymą pateikusi trečiosios šalies pilietį, nepaisant to, kad jis atitinka visas šioje direktyvoje nustatytas sąlygas ir nepiktnaudžiauja joje numatyta procedūra, būtų kenkiama šios direktyvos veiksmingumui ir kliudoma siekti jos pačios tikslų.

V – Išvada

59. Atsižvelgdamas į pateiktus svarstymus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Verwaltungsgericht Berlin* pateiktą klausimą:

2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvos 2004/114/EB dėl trečiosios šalies piliečių įleidimo studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ir savanoriškos tarnybos tikslais sąlygų 6, 7 ir 12 straipsnius reikia aiškinti taip, kad kompetentingos valstybės narės institucijos gali atsisakyti įleisti siekiantį studijuoti trečiosios šalies pilietį išnagrinėjusios atitinkamą šio asmens joms pateiktą prašymą tik tuo atveju, jeigu šis pilietis neatitinka minėtoje direktyvoje nustatytų sąlygų arba jeigu yra tiksliai ir konkrečios aplinkybės, iš kurių matyti, kad šioje direktyvoje nustatyta procedūra naudojama piktnaudžiaujant ar sukčiaujant.